

(א) ר"ה טו. גיטין ה: כתובות
נא: ב"ק ז: פסחים נז:
טו ג"כ וא"כ א, נ"ל

הגהות הב"ה

(א) רשב"ם ד"ה אמרייה
ו'ו' וקשומו לו הס"ד וחזר
כ' מ"ה וד"ג אמרייה
לשמעתי קמה דרב
כהנא ולרב יוסף מי ניהא
דב"כ:

מוסף רש"י

אבל בליה. שאני ראי
לדון כומצין וזין עושין דין
אפילו למח, ממחמת לא
נעלו לשב לסס דין (מסורתין
(ד).

מוסף תוספות

א. ואפי' עברו וקבלו אינו
מקובל ואין דנין ע"פ אותה
קבלה כחמת דין. טע"ל.
ב. עין רשב"א למה
כשבאו בליה פסולין
לפרש"י ג. [ומשום כן
פסלו עדים הקרובים
לדיינים שאם החזמו לא על
פיהם הן נהרגין. טע"ל.
ד. [ומעשים בכל יום
שמקדישין בפני רחוקים
וקרובים ואינם חוששים
שגמא הקרובים נחבטו
להעיר ותהא אף עדות
הכשרים בטלה. י"ן.
ה. דהא הרוג לא בא לב"ד
מן הסתם, ודוחק היא
לאוקמה בשעשאו טריפה
ובא לב"ד. רע"ה ממות ו.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קיד.

יש א מ"י פ"ה מה' עדות
הלכה מ סמנ עשין קט
טו"ש"ע ח"מ ט"ז טע"ף ה:
ב ב מ"י פ"ה מהלכות
מביה הלכה סמנ עשין
פ. טו"ש"ע ח"מ ט"ז פ"ה
טע"ף ו:

רבינו גרשום

ביום אבל בליה אפי'
שלישה כותבין. משום
עדות: ואין עושין דין. דאין
דין נהוג בליה כגורסינן
בגמדות דייני ממנות דנין
ביום וגמדין אף בליה
אבל אין מחולין בליה
דכתיב והיה ביום הנחילו
את בניו הא כיצד יום
לחולות דין לילה לנמר
דין: מאי טעמא. כשבנכנסו
בליה אין עושין דין. משום
הדון עדים ואין עד נעשה
דין: אין ה"ג קאמינא דין
נחלות: איתמר קנין. שקני
משכבס מרע או מיד אחר
אם רצה לחזור מאותו קנין
עד אימתי יכול לחזור:
רבה אמר כל זמן שיושבין.
א"ע"פ שאין עוסקין באותו
ענין: רב יוסף אמר כל זמן
שעוסקין באותו ענין א"ע"פ
שאין יושבין: ואי סלקא
דעתך כל זמן שיושבין
יכול לחזור אם כן אמאי
אם רצו עושין דין מיד
לאלתר כשצוהו ומורדין
כל אחד לירושלמו ולהוש
דלמא הדר ביה איתו שכיב
מרע מצואתו עד שהן
יושבין א' ודברי שכיב מרע
אין צריכין קנין חושב
קנין דכתיבין ומסורין
דמי כל זמן שקנין חוזר
יכול הוא נמי לחזור בו אלא
הואיל דכל זמן דעסקין
באותו ענין לא הדר ביה
וחו לא מצי הדר ביה הואיל
דסליק מהחזא עינא: אלא
מאי אית לך למימר.
לרב יוסף דמצב למיעבד
דין משום דכבר סליק

(א) א"ל ז' וף שדכי ש"מ
ו'ו' וכתובין ומסורין דמו
מ"מ לא זמן שקנין חוזר וכו'.

אפילו הן שלשה כומצין ואין עושין דין. למחר אפילו לא כתבו אלא
אם כן יצואו אחרים ויעידו בפניהם כדלמחר בראש השנה [כה:] ראיהו
שלשה והן בית דין יושבו ומחזריהם אלל היחיד אחד מהשלשה
ויעידו השנים בפניהן ויאמרו השלשה מקודש ופרכינן התם ולוקמו
בדוכתייהו וליקדשו ומוקמינן כשראוהו
בזילה הלכך הן עלמין אינם יכולין
לקדש למחר שהרי בזילה עדים היו
ולא דינין ולמחר אין עד הראיה
בדבר נעשה דיין על פי עדות עלמנו
אלא אם כן יעיד אחר בפניו והשאלה
אינו עושה הדין על פי עדות עלמנו
והלכך אחד מן השלשה שראו החדש
כשמושיבין שנים אללו להיות דינין
ושנים הרואין מעדין בפניהם יכול
הוא להיות דיין א"ע"פ שראוהו בזילה
עמהן שהרי ע"פ עדות אחרים
שמעדין בפניו הוא דין את הדין ולא
על פי ראיות עלמנו דאין לנו לפסול
דיינין בשביל שראו בדבר כל זמן
שלא העידו אלא שהוא עלמנו לא דיון
את הדין על פי ראיות עלמנו דאין עד נעשה דיין וכגון שראה בשעה
דאינו יכול להיות דיין אבל אם ביום ראה דכהיה שעתא מצי לדון
את הדין דלא תהא שמיעה גדולה מראיה מזה לי אם ידון עכשיו
מה לי אם ידון למחר. והכא נמי מהאי טעמא משום דהוה להו עדים
כראייה בזילה דלא מני למימר לא תהא שמיעה גדולה מראיה
דהיהא ראיה לא חשבינן לה כעדות שהועד בפניהן אלא היכא
דראו בשעה שיכולין לעשות הדין אבל היכא דראו בשעה שאין
יכולין להיות דינין כגון בזילה היהא ראיה ראיה עדים היא שראין
בדבר ולא ראיה דינין היא והלכך ע"פ ראיתך דהיינו כאלו הם
עדים אין יכולין הן עלמנו להיות דינים על פי ראיות עלמנו דאין עד
נעשה דיין. ומיהו ב"ד שהעידו לפנייהם עדות בזילה עדות גמורה
היא ויכולין לדון למחר ביום אבל ראיה ידידה שראין בזילה לא
שחיבין קאיהו הועד לפנייהם בזילה דכיון דלא חוו בזהיה שעתא
לדינא כראיה דיריה אינה כשמיעה ממש ששמעו מפי עדים בזילה
אלא הן עלמנן נעשו עדים ושוב לא יהו דינין בעדות עלמנן אלא
יעידו אחרים בפניהם והכי הלכתא וכי הא סוגיא אשכחן בב"ק פ' ד'
החובל (דף קטז) גבי התוקע לחציו: ואין עד נעשה דיין. המעיד על
הדבר אין נעשה עוד דיין באותו דבר וגם אם ראה את הדבר
ונעשה עד אין נעשה עליה עוד דיין בעדות עלמנו אלא אם כן מעדין
אחרים בפניו. ונראה צעני דגזירת הכתוב היא דמתיב (דברים יט) ועמדו שני
האנשים וגו' בעדים הכתוב מדבר (שבעות דף קז) לפני ה' היינו
לפני הדיינים אשמועינן קרא דכריך להעיד שנים לפני הדיינים אבל
העדים אינן חורין ויושבין ודין: ה"ג קנין עד אימתי יכול לחזור.
וכ"כ בפירושי רבינו חננאל. ובין מתנת צריא ובין מתנת שכיב מרע
במקלם דאית ביה קנין מיירי. וקבעי עד אימתי יכול לחזור בו מקנינו
ולבטלו דהא לא נגר ומקני מיד אלא לדעת לקיים לו תנאים שיפרש
אחרי כן או אם ירצה לחזור בו מיד שיוכל לחזור דקיים להו לרבנן
דלדעתא דהכי מקני איניש שיתן לבו אחרי כן ויעד אם אפשר לו
בזיקין זה לעשותא קנין גמור: כל זמן שיושבין. דלדעתא דהכי מקני
ליה ע"מ שאם לא יחזור בו באותו מעמד אבל אם יחזור בו יבטל:
באותו ענין. של אותה מתנה: שלשה שנכנסו כו'. במתנת שכיב מרע
במקלם ובקנין מיירי דאינו יכול לחזור בו: **ליחוש דלמא הדר ביה.**
ואמאי קאמר ר'ו עושין דין דמשמע באותו מעמד א"ע"פ שעדיין יושבין
עושין דין גמור ואמאי הא כיון דיכול לחזור בו ויבטל הדין לא הוי דין:
אמרייה לשמעיה כו'. נהנוכה דכבר לפניו והקשיתי לו: (א) ולרב
יוסף מי ניהא כו'. והכי גרסינן אמרייה לשמעיה קמה דרב כהנא:
מענינא

אבל בליה אפילו שלשה כומצין ואין עושין דין. להיא ראיה
כמו עדות ואין מקבלין עדות בזילה כדמוכח פרק ראיהו
בית דין (ר"ה דף קה: וס) לקבלת עדות כחמת דין^א והיום דראוי
לקבלת עדות יכולין לדון על פי ראיות יוס דלא תהא שמיעה גדולה
מראיה ולא כמו שפירש הקונטרס
דלמחר קבלו עדות שהעידו לפנייהם
בזילה דיון למחר ע"פ אותו עדות
ואין לריכין לחזור ולהעיד בפניהם
ביום ומה שפירש הקונטרס דוקא
שנכנסו לבקר^ב אבל הזמיוס להעיד
שוב אין יכולין לדון אפילו יעידו
אחרים דהוה להו עדים ואין עד
נעשה דיין והצ"ח ראה מפ"ק דמכות
(דף קו) דרבי יוסי סבר נמלא אחד
מהן קרוב או פסול עדות כולן בטלה
ולרבי נמי כי אמרי לאסהודי אחינא
הדון עדים ואין עד נעשה
דין: אין ה"ג קאמינא דין כרב
דהלכתא כוותיה דרבי וקיימנא לך כרב
נחמין דבימי ויהיא דר"ה דמושיבין
מחזריהן אלל היחיד אימתי שלא

מענינא

הלכו ממחלה ע"מ לראות דא"כ אין שוב היחיד יכול להיות דיין והצ"ח
ראה נמי ממחלה רש"י וז"ל שהיה מדקדק מלאן שאין לריכין לומר
אתם עדי דאי אמר להו ליהו עלי סהדי אמאי ר'ו עושין דין הא
כדיא שוינהו סהדי ואע"פ שפ"ה שיכול להיות דיין כשראו בזילה
כיון שיש עדים מעידים בפניו כשמתכוין להעיד גרע טפי ואין
להקשות כי פריך ב' ראוהו ב"ד (ר"ה דף קה: וס) מושיבין מחזריהן
לוקמו בדוכתייהו וליקדשו דלא תהא שמיעה גדולה מראיה אמאי
לא משני כגון שנתכוונו להעיד דאין יכולים להיות דינין דהא אי
נתכוונו לא היה היחיד נעשה דיין ומיהו אין גראה פי' דטעם דאין
עד נעשה דיין הוי או משום דהויא עדות שאי איתיה יכול להזימה
דכיון שהן עלמנן עדים ודינין לא יקבלו הזמה על עלמנא^ג או משום
דצעינן ועמדו שני האנשים אלו העדים לפני ה' אלו דינין אלא
העדים עלמנן און חורין ויושבין ודין ומהני טעמי און לפסול
המתכוין להעיד אלא דוקא עד המעיד ומהיהא דמכות שהצ"ח אין
ראיה דהתם גזירת הכתוב הוא דמקיש ג' לשנים דאפילו הן מלאה
אם נמלא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה ועוד קשה לר"י
לפירושו דמדתא אין עד נעשה דיין לנמלא אחד מהן קרוב או פסול
א"כ לרבי יוסי דאית ליה דבראיה צלמנא בלא כוונת עדות נמלא
אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה כמו כן לא יעשה שוב דיין
א"כ לית ליה שלא תהא שמיעה גדולה מראיה והשתא ב"ה פריך
בפשיטות ולא תהא שמיעה גדולה מראיה ומשמע דליכא מאן דפליג
ועוד קשה דרב יהודה אדרב יהודה דרב יהודה פסיק במכות (דף קו)
כרבי יוסי דבראיה צלמנא נעשה עד ואין עד נעשה דיין וז"ל
הכי קאמר רב יהודה ר'ו עושין דין הלא נעשו עדים א"ע"פ
שלא נתכוונו אלא ודאי אומר ר"י דאין לדמותו ועוד אומר ר"י
דהתם נמי בכונה לחודה שנתכוונו להעיד בשעת ראיה לא היתה
עדותן בטלה אלא כשהעידו א"כ בב"ד דאי לא תימא הכי אין לך
גט כשר כשנותנין בפני קרובין או קדושין אם נתכוונו להעיד^ד והא
דקאמר ומה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש א"ע"פ
שאינן עדותן בטלה אלא כשמעדין בפני ב"ד מ"מ פעמים שאין האח
זה יודע שכבר העיד אחיו ומיעיד ומיהו מעיקרא הוה בעי למימר התם
דבראיה צלמנא בלא העדאה נפסלין כשנמלא אחד מהם קרוב או
פסול מדפריך הרוב י"ל^ה נרבע י"ל הרוב ורובע י"ל אבל לפי
המסקנא דבעי למימר ומסקי רבא אמר קרא יקום דבר במקיימי
דבר הכתוב מדבר דהיינו עדים שהדבר מתקיים על ידיהן אין נפסלין
עד שיעידו בזית דין ויקיימו דבר: **וא"י** עד נעשה דיין. היינו עד
המעיד כדפרישית ודוקא בדאורייתא אבל בדרבנן נעשה דיין

כדמוכח בפ"ק דגיטין (דף קה: וס) ובפ"ג דכתובות (דף קה: וס) ורבי עקיבא דלמחר כהוובל (ב"ק דף קז: וס) כולן עדים הן ואפילו עד הרואה
אין נעשה דיין היינו דוקא דבימי נפשות כדמוכח בפ' ראוהו ב"ד (ר"ה טו) דמפרש טעמא כיון דחזו דקטל מו לא מנא חזו ליה בזכותיה ואם
תאמר א (דבפרק קמא) דמכות (דף קי: וס) מפרש טעמא אחרינא דקאמר ר' עקיבא מנין לסנהדרין שראו כו' שאין ממיתין אותו עד
שיעמוד בב"ד שנאמר עד עמדו לפני העדה למשפט עד שיעמוד בב"ד אחר וי"ל דהיהא דרשא דמכות עיקר והיהא דר"ה (דף קו: וס) לא
קאמר אלא דמהיהא טעם לא גמרינן שאר דינים מהתם דדוקא דבימי נפשות אין עד הרואה נעשה דיין משום והצ"ח העדה:
ניחוש דב"א הדר ביה. קשה לר"י דא"כ כל מתנת שכיב מרע בצולה או מצוה מממת מיתה ניחוש דלמא הדר ביה וכי תימא הכי נמי וזריך
עדים שלא חזר בו עד שמת דהא בסק"ב דב"ד מ"מ (דף קי: וס) אמר קמא ובתרא בתרא קני קמא לא קני משמע ואי ליכא בתרא קמא
קני

(א) א"ל ז' וף שדכי ש"מ
ו'ו' וכתובין ומסורין דמו
מ"מ לא זמן שקנין חוזר וכו'.

